

Teolog Keith Ward napsal: „Jediným smyslem, proč mluvíme o duši, je potřeba neustále si připomínat, že přesahujeme veškeré podmínky své materiální existence; že jsme vždy něco víc než jen pouhý souhrn chemických prvků, elektronů, sociálních rolí nebo genů. (...) Přesahujeme je právě proto, že jsme nedefinovatelnými subjekty zkušenosti a jednání, jedinečnými a nenahraditelnými, že jsme vždy něco víc, než co lze spatřit nebo popsat.“⁴

A právě sem mířím. Žít ve světě, kde na sebe lidé obecně *pohlížejí* takto – a tento náhled je ve skutečnosti téměř univerzální –, znamená pro členy lidského rodu žít v tom, co by se dalo nazvat „habitat duše“. Slovem „habitat“ v tomto případě míním – ve smyslu zavedené ekologické terminologie – prostředí, na něž se druh adaptoval a pro něž je uzpůsoben tak, že v něm může prosperovat. Pstruzi žijí v řece, gorily v pralese, štěnice v posteli. Lidé žijí v krajině duše.

Krajina duše je územím ducha. Je to místo, kde o sobě magická niternost lidské mysli dává vědět na každém kroku. Místo, kde přirozeně předpokládáte, že i všechny ostatní lidské bytosti žijí, stejně jako vy, v rozšířené přítomné chvíli fenomenálního vědomí. Místo, kde uznáváte a oceňujete jáství druhých, kde jednáte s každým jako s nezávislou, úctyhodnou, zodpovědnou, svobodnou vůlí obdařenou vědomou lidskou bytostí v její jedinečnosti. Kde si uvědomujete a velebíte fascinující možnosti individuální soukromé radosti i utrpení.

Je to místo, kde se osud vašeho vědomí a osud vědomí druhých spojuje v nepřetržitém rozhovoru. Kde jsou duše předmětem pomluv, něžného zájmu i podlé spekulace.